

Čtvrtek, 17. dubna 2014

P7_TA(2014)0458

Jednání o dohodě o volném obchodu mezi EU a Vietnamem

Usnesení Evropského parlamentu ze dne 17. dubna 2014 o současném stavu jednání o dohodě o volném obchodu mezi EU a Vietnamem (2013/2989(RSP))

(2017/C 443/13)

Evropský parlament,

- s ohledem na pokyny Organizace pro hospodářskou spolupráci a rozvoj (OECD) o nadnárodních podnicích a na tripartitní deklaraci Mezinárodní organizace práce (MOP) o zásadách pro nadnárodní společnosti a sociální politiku,
- s ohledem na prohlášení ministrů na čtvrté ministerské konferenci WTO, které bylo přijato dne 14. listopadu 2001 v Dauhá, a zejména na jeho odstavec 44 o zvláštním a diferencovaném přístupu,
- s ohledem na dohodu o spolupráci mezi ES a Vietnamskou socialistickou republikou (dále jen „Vietnam“) z roku 1995 a na novou dohodu o partnerství a spolupráci podepsanou dne 27. června 2012,
- s ohledem na sdělení Komise ze dne 4. října 2006 nazvané „Globální Evropa: konkurenceschopnost na světovém trhu. Příspěvek ke strategii EU pro růst a zaměstnanost“ (COM(2006)0567),
- s ohledem na své usnesení ze dne 12. července 2007 o dohodě o obchodních aspektech práv k duševnímu vlastnictví (TRIPS) a přístupu k lékům ⁽¹⁾,
- s ohledem na své usnesení ze dne 22. května 2007 o globální Evropě v souvislosti s vnějšími aspekty konkurenceschopnosti ⁽²⁾,
- s ohledem na směrnice Rady pro jednání ze dne 23. dubna 2007, které Komisi zmocňují k vyjednání dohod o volném obchodu se zeměmi Sdružení národů jihovýchodní Asie (ASEAN),
- s ohledem na strategický dokument pro Vietnam (2007–2013) ⁽³⁾,
- s ohledem na svá předchozí usnesení o Vietnamu, zejména na své usnesení ze dne 1. prosince 2005 o situaci v Kambodži, Laosu a Vietnamu ⁽⁴⁾ a na své usnesení ze dne 18. dubna 2013 o Vietnamu, zejména o svobodě projevu ⁽⁵⁾,
- s ohledem na své usnesení ze dne 25. listopadu 2010 o lidských právech, sociálních a environmentálních normách v mezinárodních obchodních dohodách ⁽⁶⁾,
- s ohledem na své usnesení ze dne 6. dubna 2011 o budoucí evropské mezinárodní investiční politice ⁽⁷⁾,
- s ohledem na sdělení Komise ze dne 9. listopadu 2010 nazvané „Obchod, růst a celosvětové záležitosti – obchodní politika jako klíčový prvek strategie EU 2020“ (COM(2010)0612),
- s ohledem na své usnesení ze dne 27. září 2011 o nové obchodní politice pro Evropu v rámci strategie Evropa 2020 ⁽⁸⁾,
- s ohledem na své usnesení ze dne 13. prosince 2011 o překážkách v oblasti obchodu a investic ⁽⁹⁾,

⁽¹⁾ Úř. věst. C 175 E, 10.7.2008, s. 591.

⁽²⁾ Úř. věst. C 102 E, 24.4.2008, s. 128.

⁽³⁾ http://eeas.europa.eu/sp/index_en.htm#V

⁽⁴⁾ Úř. věst. C 285 E, 22.11.2006, s. 129.

⁽⁵⁾ Přijaté texty, P7_TA(2013)0189.

⁽⁶⁾ Úř. věst. C 99 E, 3.4.2012, s. 31.

⁽⁷⁾ Úř. věst. C 296 E, 2.10.2012, s. 34.

⁽⁸⁾ Úř. věst. C 56 E, 26.2.2013, s. 87.

⁽⁹⁾ Úř. věst. C 168 E, 14.6.2013, s. 1.

Čtvrtek, 17. dubna 2014

- s ohledem na sdělení Komise ze dne 21. února 2012 nazvané „Zpráva o překážkách obchodu a investic (2012)“ (COM(2012)0070),
 - s ohledem na prohlášení Komise o dohodě o volném obchodu mezi EU a Vietnamem přednesené na plenárním zasedání v dubnu 2014,
 - s ohledem na čl. 110 odst. 2 jednacího řádu
- A. vzhledem k tomu, že multilaterální obchodní systém založený na pravidlech, který zavedla Světová obchodní organizace (WTO), je nejhodnějším rámcem pro regulaci a podporu otevřeného a spravedlivého obchodu, a vzhledem k tomu, že mnohostranná jednání nebrání uzavírání dvoustranných dohod WTO+, které mohou tento systém doplňovat;
- B. vzhledem k pokynům Komise pro jednání o dohodě o volném obchodu mezi EU a Vietnamem, které jsou přílohou zmocnění Rady zahájit jednání o dohodě o volném obchodu se zeměmi Sdružení národů jihovýchodní Asie (ASEAN) ze dne 23. dubna 2007 v návaznosti na rámcový dokument schválený Radou, který stanoví společné cíle obou jednajících stran, zejména zintenzivnění stávajících dvoustranných obchodních vztahů; připomíná, že původním cílem bylo dojednání dohody o volném obchodu s regionem sdružení ASEAN; podporuje tedy možnost dojednání zcela komplexních dohod se zeměmi regionu sdružení ASEAN (na kterých se bude dát stavět a jejichž pomocí bude možné postupovat směrem k celkovému cíli, kterým je dojednání smlouvy o volném obchodu mezi oběma regiony);
- C. vzhledem k tomu, že jednání o dohodě o volném obchodu mezi EU a Vietnamem byla oficiálně zahájena dne 26. června 2012 v Bruselu, a vzhledem k tomu, že dne 8. listopadu 2013 se obě jednající strany po pátém kole rozhovorů zavázaly společně usilovat o uzavření jednání do konce roku 2014;
- D. vzhledem k tomu, že obchodní vztah mezi EU a Vietnamem je zasazen do rámce dohody o partnerství a spolupráci, která byla podepsána dne 27. června 2012 a která zajišťuje účinný rámec pro dvoustranný obchod a investiční vztahy;
- E. vzhledem k tomu, že EU a Vietnam vedou kvalitní dvoustranný dialog o lidských právech; vzhledem k tomu, že by v jeho rámci mělo být vyvinuto veškeré úsilí o to, aby se zabránilo zhoršení ochrany lidských práv ve Vietnamu; vzhledem k tomu, že lidská práva měla být považována za nezbytný prvek obchodní politiky EU; vzhledem k tomu, že EU je v rámci svého strategického rámce a akčního plánu pro lidská práva a demokracii odhodlána zohlednit lidská práva při vypracovávání svých posouzení dopadů, a to včetně posouzení dopadů, která se týkají obchodních dohod, jež mají významné hospodářské, sociální a environmentální dopady;
- F. vzhledem k tomu, že Vietnam zažil deset let prosperity, kdy jeho HDP nepřetržitě rostl o přibližně 8 % ročně, přičemž vrcholu dosáhl svým přistoupením k WTO dne 11. ledna 2007, a vzhledem k tomu, že země byla následně postižena celosvětovým hospodářským poklesem, který vedl k prudkému snížení nárůstu vývozu, poklesu přílivu přímých zahraničních investic a propadu zámořských plateb;
- G. vzhledem k tomu, že EU v uplynulých deseti letech s Vietnamem udržovala negativní obchodní bilanci, jak opět doložily údaje za druhé čtvrtletí roku 2013, které ukazují, že celková hodnota obchodu činila 13,4 miliardy EUR, přičemž dovoz do EU z Vietnamu dosahoval 10,5 miliard EUR, zatímco vývoz z EU do Vietnamu dosáhl hodnoty 2,8 miliardy EUR; vzhledem k tomu, že to představuje prudký pokles ve srovnání s údaji za rok 2012, kdy celkový obchod činil 23,871 miliardy EUR, přičemž 18,520 miliardy EUR tvořil dovoz z Vietnamu do EU a 5,351 miliardy EUR vývoz z EU do Vietnamu;
- H. vzhledem k tomu, že oděvní a textilní průmysl představuje ve Vietnamu nejen hlavní zdroj formálního zaměstnání s přímou pracovní silou více než dvou miliónů pracovníků, ale je také největším vývozním odvětvím; vzhledem k tomu, že odvětví montáže elektroniky, další přední vývozní výrobní odvětví, zaměstnává přibližně 120 000 pracovníků;
- I. vzhledem k tomu, že Vietnam dosud ratifikoval pouze 5 z 8 hlavních úmluv Mezinárodní organizace práce (MOP); vzhledem k tomu, že neratifikoval úmluvu MOP č. 87 o svobodě sdružování a ochraně práva organizovat se, č. 98 o právu organizovat se a kolektivně vyjednávat a č. 105 o odstranění nucené práce;

Čtvrtek, 17. dubna 2014

- J. vzhledem k tomu, že Vietnam, který využívá všeobecného systému preferencí EU, se řadí na 32. místo mezi obchodními partnery EU a je jejím 5. největším obchodním partnerem mezi zeměmi ASEAN, zatímco EU je po Číně druhým nejvýznamnějším obchodním partnerem Vietnamu, přičemž se řadí před Spojené státy, a je největším zdrojem přímých zahraničních investic ve Vietnamu, neboť představuje 6,5 % celkových přímých zahraničních investic v této zemi v roce 2012; vzhledem k tomu, že navzdory těmto skutečnostem je potenciál přímých zahraničních investic Vietnamu v EU nadále ve značné míře nevyužit;
- K. vzhledem k tomu, že obě jednající strany očekávají, že odstranění celních i necelních překážek obchodu jim zajistí značné výhody, a vzhledem k tomu, že cílem obou stran by mělo být dosažení dobrého výsledku, pokud jde o liberalizaci obchodu službami a o zavedení a rozvíjení systému vhodné a účinné ochrany, uplatňování a prosazování práv duševního vlastnictví, včetně patentů a vzorů, ochranných známek a známek služeb, autorských a obdobných práv a zeměpisných označení včetně označení původu pro zemědělské a potravinářské výrobky;
- L. vzhledem k tomu, že obě jednající strany by měly spojit své síly a zajistit a podporovat zákonný obchod s léčivými přípravky (patentovanými i generickými) v souladu s ustanoveními dohody o obchodních aspektech práv k duševnímu vlastnictví (TRIPS) a s jejími flexibilními prvky;
- M. vzhledem k tomu, že obě jednající strany by měly nadále využívat nástroje na ochranu obchodu a plně přitom dodržovat stávající pravidla WTO, aby nemusely využívat mechanismus WTO pro řešení sporů, a měly by se dohodnout na účinné oboustranné ochranné doložce nebo obdobném mechanismu, který by náležitě chránil jejich průmyslová odvětví před újmou nebo hrozbou újmy, která by byla důsledkem zvýšení dovozu, zejména v příslušných citlivých odvětvích, která každá strana určila v rámci posouzení dopadů;
1. vítá pokračující pokrok v jednáních o dohodě o volném obchodu, zejména pokud jde o kapitoly o celní spolupráci a usnadnění obchodu, o technických překážkách obchodu a o hospodářské soutěži, a vítá rovněž skutečnost, že Komise Parlamentu pravidelně podává informace o aktuálním stavu jednání; připomíná, že souhlas Parlamentu s dohodou o volném obchodu je nezbytný⁽¹⁾ a že Komise a Rada by neměly navrhnout žádné prozatímní uplatňování dohody o volném obchodu, dokud EP tento souhlas nevydá;
 2. je pevně přesvědčen, že dodržování práv pracovníků a odborů musí být klíčovým prvkem všech obchodních dohod, které EU se třetími zeměmi podepisuje; vyzývá vietnamskou vládu k dodržování všech jejích závazků v rámci hlavních úmluv MOP, které ratifikovala, a k neprodlené ratifikaci a provádění zbývajících hlavních úmluv; opakuje, že práva pracovníků a odborů musí být všeobecná a musí se vztahovat na všechny pracovníky, včetně pracovníků ve zvláštních ekonomických zónách;
 3. očekává, že Rada a Komise před uzavřením dohody o volném obchodu, která musí být v souladu s pravidly a povinnostmi WTO, plně zohlední požadavky Parlamentu vyjádřené v tomto usnesení; domnívá se, že úspěšná dohoda o volném obchodu by měla oběma jednajícími stranám poskytovat vyvážené výhody a přispívat k vytváření a zachování pracovních míst na obou stranách;
 4. vyzývá obě jednající strany, aby plně dodržovaly závazky WTO v duchu liberalizace obchodu; zároveň zdůrazňuje, že aby mohlo být dosaženo ambiciózní dohody, mají obě strany povinnost upustit od opatření či praktik, které nejsou v souladu s WTO;
 5. oceňuje pozitivní vyhlídky, které jsou uvedeny v rámcovém dokumentu, z něhož vyplývá, že by dohoda o volném obchodu zvýšila celkový vývoz a dovoz EU i Vietnamu a poskytla příležitosti pro další příliv přímých zahraničních investic; vyzývá proto k zásadnímu odstranění cel ze strany Vietnamu, a to jak u průměrné celní sazby pro přístup na trh s nezemědělskými výrobky, tak u zemědělských výrobků;
 6. zdůrazňuje však, že cílem průmyslového obchodu by mělo být vzájemné úplné odstranění cla, a to při zohlednění určité míry asymetrie, což zahrnuje vhodná přechodná období pro provedení, a jakákoli případná výjimka z tohoto cíle by měla být omezena a podléhat přehodnocení; je přesvědčen, že odstranění cel by mělo zahrnovat odvětví, která jsou pro jednotlivé strany důležitá;

⁽¹⁾ Čl. 218 odst. 6 písm. a) bod v) SFEU.

Čtvrtek, 17. dubna 2014

7. naléhavě vyzývá obě jednající strany, aby respektovaly práva druhé strany na regulaci, a to i pokud jde o poskytování veřejných služeb, a aby zajistily, aby jejich příslušné předpisy nebránily oboustrannému obchodu vytvářením neoprávněných necelních překážek; vyzývá proto EU i Vietnam, aby rozvíjely účinné způsoby řešení sporů, které by zamezily vzniku neodůvodněných regulačních překážek obchodu a odstraňovaly stávající překážky intenzivnější harmonizací a uváděním předpisů v soulad s mezinárodními normami;

8. domnívá se, že by Komise měla věnovat zvláštní pozornost zajištění toho, aby přínosy budoucí dohody zahrnovaly silná a vymahatelná ověřovací opatření s cílem zajistit, aby výhod mohly využívat pouze unijní a vietnamští výrobci na základě plného dodržování preferenčních pravidel původu, které by byly vyjednány; vyzývá rovněž ke zjednodušení pravidel původu EU – bez zmírnění přísnosti současného systému –, aby bylo pro hospodářské subjekty a celní správu jednodušší tato pravidla uplatňovat a aby mohly plně využívat výhod odstranění cel;

9. uznává, že Vietnam má prvořadý zájem o liberalizaci 4. způsobu poskytování služeb podle Všeobecné dohody o obchodu službami (GATS) a o uzavření dohod o vzájemném uznávání, které by umožnily uznávání profesní kvalifikace státních příslušníků Vietnamu a občanů EU, a že EU má prvořadý zájem o liberalizaci v oblasti přístupu na trh a národního zacházení v rámci 1., 2. a 3. způsobu poskytování pro většinu služeb; domnívá se, že řešení prvořadých zájmů EU je nezbytné, aby bylo možno v rámci 4. způsobu poskytování služeb umožnit dočasný pobyt odborníků s nezbytnými znalostmi a aby bylo snazší rozlišovat tyto pobyty a vnitrostátní politiky týkající se zahraničních pracovníků na pracovních trzích jednotlivých stran;

10. vyzývá EU a Vietnam, aby se v rámci dohody o volném obchodu dohodly na spravedlivém a rovném zacházení se všemi investory a poskytovateli služeb v bankovníctví, pojišťovnictví, právních službách, účetnictví, dopravě a distribučních službách, a to včetně odvětví velkoobchodu i maloobchodu; připomíná, že pokud jde o finanční služby, je rovněž důležité zajistit odpovídající prostor pro politiku s cílem snížit systémové riziko, bojovat proti praní peněz, poskytovat spotřebitelům co nejvyšší úroveň ochrany a prosazovat pravidla a postupy spravedlivé hospodářské soutěže mezi domácími a zahraničními investory a poskytovateli služeb, mimo jiné tím, že budou sníženy nebo zcela odstraněny stávající kapitálové stropy a zrušena omezení týkající se usazování a získávání licencí; doporučuje, aby Komise vyjednala silná a závazná ustanovení ohledně transparentnosti a spravedlivé konkurence, aby byly vytvořeny rovné podmínky i mezi soukromými a státními podniky;

11. důrazně vybízí Vietnam, aby vypracoval odpovídající právní předpisy o ochraně údajů – avšak aniž by vytvářel překážky využívání pružnosti dohody TRIPS –, a získal tak status země s odpovídající úrovní ochrany, což by umožnilo přenos osobních údajů z EU na základě právních předpisů EU a v souladu s nimi a posílilo oboustranný tok údajů a obchodu v souvisejících službách, jako je například elektronické obchodování;

12. vyzývá Komisi a vietnamské orgány, aby sjednaly účinný a transparentní systém zadávání veřejných zakázek, který by při udělování veřejných zakázek zajišťoval spravedlivou soutěž mezi soukromými a státními podniky a co nejširší pokrytí, včetně podniků veřejného sektoru, přičemž je třeba postupovat se vzájemnou ohleduplností a zohledňovat potřeby;

13. naléhavě žádá Komisi, aby zajistila omezení a pravidelnou kontrolu využívání dotací a jiných výhod (jako jsou např. příznivé podmínky poskytované vietnamským státním podnikům a domácím společnostem), které narušují hospodářskou soutěž s evropskými společnostmi, zejména v odvětvích, která jsou důležitá pro vývozní politiku Vietnamu; rovněž naléhavě žádá Komisi, aby vyjednala pravidla zaměřená na zajištění rovných podmínek mezi unijními a vietnamskými soukromými a veřejnými účastníky trhu;

14. domnívá se, že v dohodě o volném obchodu by měla být věnována zvláštní pozornost rozvoji obchodních příležitostí pro malé a střední podniky a tomu, aby investice do malých a středních podniků a investice těchto podniků byly podporovány s cílem napomoci financování tržně zaměřených místních projektů a společných podniků v oblasti obnovitelných zdrojů energie a obchodu s ekologickým zbožím a technologiemi; požaduje, aby byl ve Vietnamu pro evropské investory zajištěn transparentnější a předvídatelnější právní rámec a aby byly zaručeny rovné podmínky hospodářské soutěže pro vietnamské a evropské podniky;

15. naléhavě žádá obě jednající strany, aby zaručily dobrý výsledek dohody o volném obchodu, pokud jde o liberalizaci obchodu ve výrobním odvětví tím, že zajistí účinné provádění a vymáhání práv duševního vlastnictví, včetně práv týkajících se patentů a vzorů, ochranných známek a autorských a obdobných práv souvisejících s řadou výrobků;

Čtvrtek, 17. dubna 2014

16. domnívá se, že by dohoda o volném obchodu měla respektovat citlivé otázky spojené s obchodem se zemědělskými výrobky a produkty rybolovu, ale že by tyto citlivé oblasti neměly bránit vzájemnému otevření trhu v doplňkových odvětvích, a zdůrazňuje, že přístup na nový trh musí být podmíněn důsledným prosazováním ochrany duševního vlastnictví, které se bude vztahovat rovněž na zeměpisná označení, včetně označení původu pro zemědělské a potravinářské výrobky, a také na sanitární a fytosanitární opatření, a to v zájmu výrobců a spotřebitelů; trvá na tom, že žádná část dohody nesmí bránit přístupu k cenově dostupným generickým lékům;

17. požaduje, aby bylo do dohody o volném obchodu začleněno ujednání o transparentním a účinném řešení mezistátních sporů a případně ustanovení o řešení sporů mezi investory a státem s cílem zajistit náležitou ochranu investorů a odradit investory od podávání neopodstatněných stížností; domnívá se, že jakýkoli mechanismus pro řešení sporů mezi investory a státem by měl být v co největší míře založen na pravidlech Komise OSN pro mezinárodní obchodní právo (UNCITRAL) nebo na pravidlech Mezinárodního střediska pro řešení investičních sporů (ICSID) nebo v jiném případě na jakýchkoli pravidlech dohodnutých mezi dvěma stranami a založených na mezinárodních normách a konvencích a měl by být součástí vhodného právního rámce a splňovat přísná kritéria transparentnosti;

18. požaduje, aby bylo zajištěno, aby investiční dohoda nebrzdila pokrok procesu ratifikace a plného provedení mezinárodních dohod o lidských právech, úmluv MOP a mnohostranných environmentálních dohod oběma stranami;

19. dává přednost tomu, aby normy pro dobré životní podmínky zvířat byly zahrnuty do kapitoly o sanitárních a fytosanitárních opatřeních dohody o volném obchodu, nebo do samostatné kapitoly s rovnocennými vymahatelnými ustanoveními;

20. očekává, že dohoda o volném obchodu bude obsahovat závaznou a vymahatelnou kapitolu o udržitelném rozvoji, která bude odrážet společný závazek EU a Vietnamu prosazovat respektování, dodržování a vymáhání mezinárodních dohod o lidských právech, osmi základních úmluv MOP a klíčových mnohostranných environmentálních dohod – např. Úmluvy o mezinárodním obchodu ohroženými druhy volně žijících živočichů a planě rostoucích rostlin (CITES) – a opatření pro případ jejich porušení, která stanoví, že do sledování vyjednávání o dohodě o volném obchodu a do provádění a sledování dodržování kapitoly o udržitelném rozvoji budou zapojeny nezávislé organizace občanské společnosti zastupující ekonomické, sociální a environmentální činitele, a že tato kapitola bude rovněž vybízet podniky k zavádění postupů sociální odpovědnosti podniků při zohlednění zásad dohodnutých na mezinárodní úrovni a nástrojů, jako jsou ty, které stanoví směrnice OECD pro nadnárodní podniky a obecné zásady OSN v oblasti podnikání a lidských práv nebo zásady OSN pro odpovědné investování a podávání zpráv, a zabývat se dosud nevyřešenými otázkami, jako jsou dobré životní podmínky domácích i volně žijících zvířat;

21. požaduje, aby tato kapitola o udržitelném rozvoji spadala pod institucionální a právní propojení, které má být vytvořeno mezi dohodou o volném obchodu a dohodou o partnerství a spolupráci, aby tak zahrnovala možnost pozastavení dohody o volném obchodu v případě závažného porušování lidských práv;

22. vyzývá Komisi, aby uplatnila přístup založený na podmíněnosti, v rámci něhož by podpis dohody o volném obchodu byl nabídnut výměnou za konkrétní pokrok v oblasti lidských práv a dalších základních práv;

23. vyzdvihuje hospodářský a sociální pokrok dosažený Vietnamem v rámci reformy Doi moi a podporuje trvalé úsilí této země o další společenský pokrok; projevu tudíž uznání kandidatury Vietnamu – a to za podpory sdružení ASEAN – na členství v Radě OSN pro lidská práva na období 2014–2016 a rozhodnutí vietnamské vlády ze dne 27. srpna 2013 předložit memorandum obsahující dobrovolné sliby a závazky přispět k podpoře a prosazování lidských práv, a posílit tak udržitelný rozvoj na svém území a ve vztahu ke svým partnerům; naléhavě žádá vietnamskou vládu, aby na takovéto přísliby a závazky dále navazovala a aby účinně bránila jakémukoli porušování základních lidských práv a omezování základních svobod a aby takovéto porušování a omezování napravovala;

24. zdůrazňuje, že lidská práva, demokracie a bezpečnost jsou základními prvky celkového vztahu mezi EU a Vietnamem; vyzývá proto obě strany, aby zajistily aktivní pokračování dialogu o nedořešených otázkách se zvláštním odkazem na svobodu projevu jednotlivých občanů, svobodu sdělovacích prostředků a na svobodu vyznání;

Čtvrtek, 17. dubna 2014

25. naléhavě žádá Komisi, aby co nejdříve provedla posouzení dopadů na lidská práva, jak požadoval Evropský parlament ve svém usnesení ze dne 25. listopadu 2010 o lidských právech a sociálních a environmentálních normách v mezinárodních dohodách⁽¹⁾, s cílem zajistit „jasné obchodní ukazatele založené na lidských právech a na environmentálních a sociálních normách“ a v souladu se zprávou zvláštního zpravodaje OSN pro právo na potraviny;
26. pověřuje svého předsedu, aby předal toto usnesení Radě, Komisi, parlamentům členských států a vládě a parlamentu Vietnamu.
-

⁽¹⁾ Úř. věst. C 99 E, 3.4.2012, s. 31.